

«En felleshimmel for kunstfaglig opplæring – finnes den?»

En himmel – hva er nå det?

- Fins så mange himler (Realfagsfolket har også en)
- Felleshimmel som bare er vår?
- Eller felleshimmel = felles horisont, felles synsrand, felles seilingsmål

Skole og opplæring i offentlig regi – en dobbeltoppgave

- For fellesskapets midler -
  - å fornye: Kunnskap og læring for framtid
  - å bevare: Kulturarven til neste generasjon

.....

- Klaus Mollenhauer: *«Det følger ansvar med det å velge ut kunnskap som skal være lagervare for framtidig liv!»*
- (Det er det som er politikk, det!)

Hva skal være skole? – en gryende debatt

- Dybde eller bredde?
- Individ eller fellesskap?
- Kunnskapsfyllmasse eller livsmestring?
- Liv eller arbeidsliv?
- Nåtid og framtid i det lille bildet – eller det store bildet?
- Kunnskap for eget liv eller for klodens liv?

Undervisning og læring i offentlig regi

- - for næringslivets skyld?
- - for det enkelte menneskets skyld?
- - for hverandres skyld?
- - for samfunnets skyld?
- - for kunnskapens vedlikehold og fornyelses skyld?
- - for kunsten og skjønnhetens skyld?
- - for..?

En utydelig debatt i det offentlige rom

- Mange svar som tas for gitt uten at de problematiseres
- Mange svar som er på leiting etter spørsmål.
- Mange ulike svar med to streker under
- Ulike, adskilte rom har ulike diskusjoner
- Mange forskjellige som mener å representere alle
- Mange som mener mye om de andre

Fra start til mål; ikke fra mål til start

- Ikke du som må bli ny ved å forstå og ta inn over deg det som er fra meg.
- Ikke jeg som må bli ny ved å forstå og ta inn over meg det som er fra deg
- Ikke realfagene som må bekjempes, - eller kunstfagene som må vinne
- Det er helheten som må bli ny.

Det starter med begynnelsen:

- Læringens egentlige kontekst og formål: «**Å blive til som menneske!**»
- **Hva er et menneske – og når blir et menneske HELT?**
- **Til syvende og sist et grunnleggende ideologisk spørsmål – eller rettere sagt: En mengde spørsmål**

Det ideologiske landskapet -1

- Kunnskaps- og læringsdimensjonen:

Levering av
ferdig
kunnskap

Sosialkonstruktivistisk
læringsyn

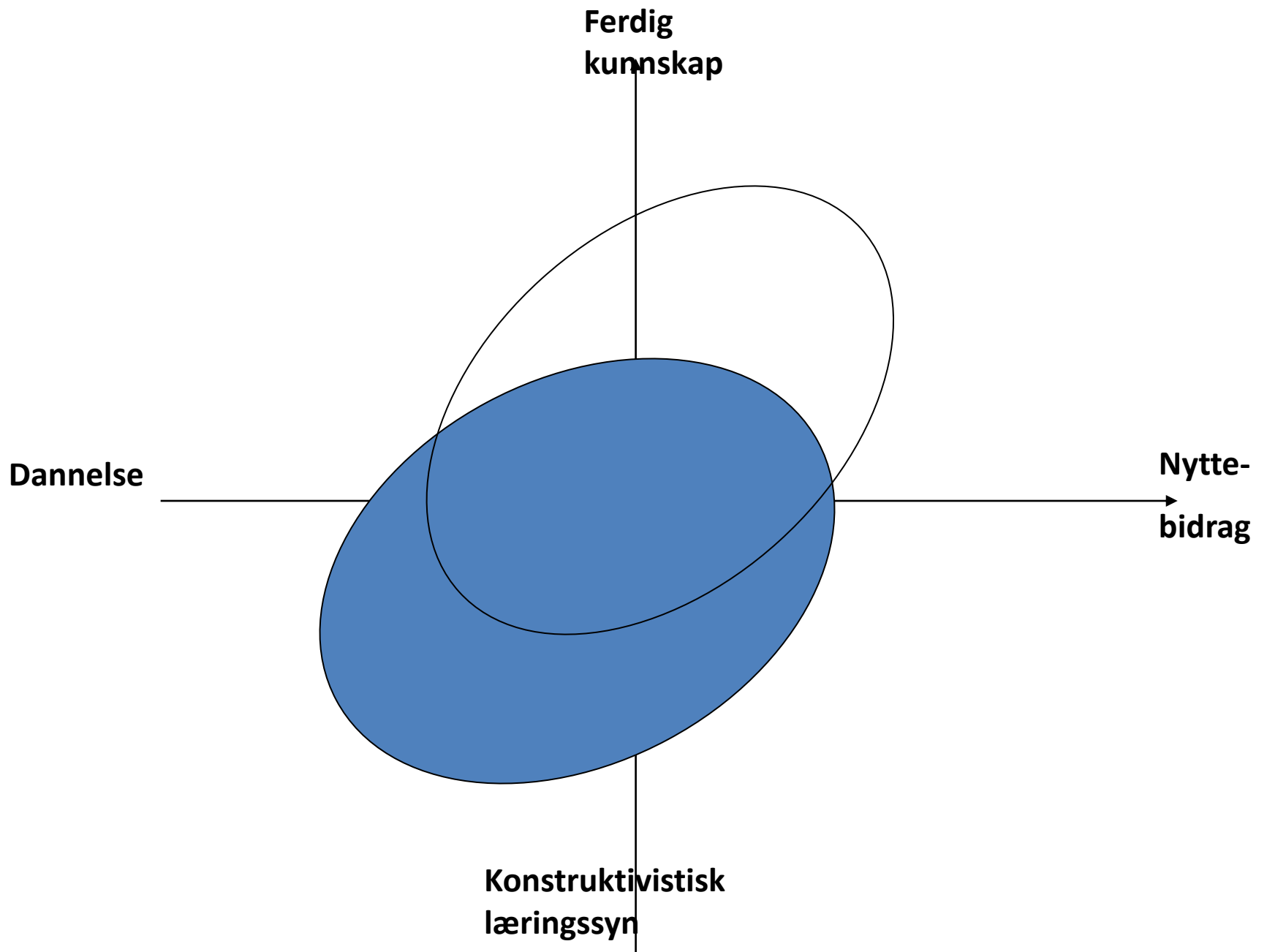
Det ideologiske landskapet - 2

Formålsdimensjonen:

Nytte

for samfunnet

Individuell
og kollektiv
dannelse

Litt om teorier for dannelse

- **Formale dannelsesteorier:**

Latin, matematikk? Når en får kunnskap om dette, gir det også kompetanse for noe mer.

- **Teorier om klassisk dannelse:**

At der fins et slags pensum av grunnleggende art som gir livs- og mestringskompetanse innenfor vår kulturelle kontekst.

- **Materiale dannelsesteorier:**

Grunnleggende ferdigheter og redskaper for livsbygging

Enda litt mer om teorier for dannelse

- **Kategorial dannelse** (Wolfgang Klafki):

At blant den enorme mengde av alt som kan læres må gjøres noen valg: Det typiske, det eksemplariske, det representative; det som gir mening her og nå, men som også kaster lys over og gir grunnlag for gode veivalg i resten av livet.

Igjen: Menneske!- du er skapt til å være et *helt* menneske!

Kunst- og kulturfagenes plass i det offentlige skolerom – et firfoldig prosjekt

- Kunst- og kulturfagenes plass i grunnopplæringens læreplan (LK06)
- Den kulturelle skolesekken
- Kulturskolen (institusjon, tjeneste og samfunnsbidrag) inn i kommuneplanhierarkiet (langsiktig kommuneplan, kommunedelplaner, tertialrapporter, årsmelding mv.): *Kommunen vil!*
- Kulturskolens opplæringstilbud innen rammen av kap 3 konkretiseres og 'lokalgjøres' gjennom tilbudsplaner i den enkelte kulturskole «- i tilknytning til -..»

Kulturskolens begrunnelse: Rammeplan på ramme alvor!

- Ideologisk: « – slik bliver mennesker til!»
- Kommunal tjenestebygging (*«- i samarbeid med – «*
- Talentutvikling
- Barne- og ungdomskulturen
- Samfunnsutvikling, lokalt og nasjonalt
- (.... Og stortingsvedtak med pålegg om at hver kommune skal ha en kulturskole)

En del av grunnmuren som bør fremheves sterkere:

FNs barnekonvensjon kap 30 og 31:

- Om etniske, religiøse og språklige minoriteters (herunder urfolk) rettigheter
- Barns rett til deltagelse i lek, fritid, kunst- og kulturaktiviteter

UNESCOs konvensjon om immateriell kulturarv

Rammeplanen utfordrer

- Det skolske establishment: Hva er kunnskap som skal være lagervare for framtidig liv?
- Privatpraktiserende pedagoger og pedagogiske *enkeltmannsforetak*
- Kulturskolen som del av «- de kommunale hemmelige tjenester»: Fra segresjon til integrasjon
- De som mener kulturskole er en offentlig subsidiert fritidssysse for spesielt interesserte fra hjem med høy pianofaktor
- Politisk tenkning og prioritering

Ikke enten/eller, men både/og

- Et helt, flerfoldig menneske forutsetter en hel, flerfoldig opplæring og utvikling
- Politisk mot og vilje til å se at dannelsens vei er menneskets vei inn i framtida
- Påståtte motsetninger som utelukker hverandre – eller som utfyller hverandre?

Bredt innhold, men felles himmel

- En *helt* samfunn trenger *hele* mennesker
- Mennesker som har kunnskap og holdning til å se på selv og samfunnet fra ulike, likeverdige perspektiver for å bevare og utvikle helheten
- = himmel og synsrand!

Hva gjør vi?

- Aldri gi opp å holde frem mål og visjon om det hele menneske: Kunst og kultur for – «*å bli til som mennesker*»
- Ikke bekjempe andre deler av helheten, men kjempe sammen med dem
- Aldri gi opp å vise fram det som ligger i kunst- og kulturfagene og hva det gjør med mennesker og samfunn
- Veikryssene – der valg av retning og rom gjøres. «Maktens møteplasser»

- og fortsetter å gjøre

- Snakk hverandre opp, men snakk ikke de andre ned!
(Ingen har monopol på sannheten, og realfagsfolk er flotte mennesker som også vil det beste for alle.)
- Fra rundkjøringer til veikryss: Krev å være med der veivalg gjøres, planer lages og retninger stakes ut.
- Gå hverandres ærend, gjør hverandre godt og gode - og ha en felles strategi

- og

- Dokumenter er papir, men folk er folk: Ingen nedskrevet ide er så sterk at den realiserer seg selv av egen kraft
- Ta det som en selvfølge at stortingsmelding om læreplanarbeid, ny giv for DKS – og Rammeplan for kulturskolen er blitt til på ramme alvor: Dette vil vi! Slutt aldri å minne alle på det!
- - og: «Regn med oss!»

Utfordringen

- Å oppsøke, ta vare på og lære av erfaringer – og ha mot til å tvile og utsette dem for ny kunnskap!
- *«Den dagen det ble tillatt å tvile på sannheten, den dagen skjøt kunnskapen fart.»*

